

KRISEN SLÅR REGERINGENS 2015-PLAN TILBAGE TIL START

Krisen forringer isoleret set holdbarheden af de offentlige finanser med 0,2 pct. af BNP – svarende til omkring 3,3 mia. kr. Dermed elimineres en stor del af den holdbarhedsforbedring på 0,3 pct. af BNP (5,5 mia. kr.) som følger af forårets skattereform. Kravet til reformer frem mod 2015 er derfor på 0,7 pct. af BNP – hvilket ligger stort set på linje med reformkravet i den oprindelige 2015-plan. Dermed er 2015-planen, trods jobplan og skattereform, slået tilbage til start. Hvis målsætningerne i 2015-planen fortsat skal være realistiske er det nødvendigt, at regeringen allerede i andet halvår 2009 fremlægger en konkret plan for, hvordan man vil konsolidere de offentlige finanser og øge arbejdsstyrken frem mod 2015. Her vil det være passende at bruge Arbejdsmarkedskommissionens rapport (planlagt til august) som springbræt.

Krisestatus på 2015-planen

Isoleret set forværrer den økonomiske krise holdbarheden af de offentlige finanser med 0,2 pct. af BNP. Dermed spises hovedparten af skattereformens forbedring af de offentlige finanser på 0,3 pct. af BNP, jf. tabel 1.

Udgangspunktet i beregningen er den seneste opdatering af 2015-planen i Konvergensprogram 2008. I Konvergensprogrammet forudsættes, at der frem mod 2015 gennemføres reformer, som øger beskæftigelsen med omkring 60.000 personer (inkl. effekt af krav til arbejdstiden). Der foreligger på nuværende tidspunkt ingen konkret plan for, hvordan regeringen vil nå reformmålsætningen inden 2015. Hovedparten af folketinget afviser samtidig at gennemføre markante arbejdsmarkedsreformer af eksempelvis dagpenge eller efterløn på denne side af krisen¹. Det gør det stort set umuligt at nå reformkravet i 2015-planen.

Derfor vurderes en 2015-fremskrivning uden reformer at være det mest retvisende. Hertil lægges effekten af forårspakken og den økonomiske krise. Samlet ender holdbarhedsindikatoren på -0,7 pct. af BNP (svarende til 12 mia. kr.). Hvilket stort set svarer til holdbarhedsudfordringen i den oprindelige 2015-plan fra 2007.

Tabel 1. Finanspolitisk holdbarhed

	Holdbarhedsindikator i pct. af BNP
Konvergensprogram 2008	-0,1
Ikke udmøntede reformer	-0,7
Forårspakke	0,3
Effekt af krisen og finanspolitiske lempelser	-0,2
Holdbarhedsindikator (status juli 2009)	-0,7

Krisen efterlader således en regning, som skal betales i fremtiden – enten i form højere skatter eller lavere udgifter. OECD anbefaler i sin seneste rapport, at en sådan konsolidering sker gennem lavere udgifter snarere end højere skat, fordi højere skatter reducerer den underliggende vækst på længere sigt. Regeringen bør allerede i andet halvår 2009 fremlægge en konkret plan for, hvordan man vil konsolidere de offentlige finanser og øge arbejdsstyrken frem mod 2015.

En ny fremskrivning af Nordsø-indtægterne er ikke medtaget i beregningerne. Endvidere er det muligt, at finansministeriet, i lyset af det rekordhøje beskæftigelsesniveau i 2008, er for

¹ "DF og V freder dagpenge og efterløn", Berlingske Tidende 15.04.2009.

optimistisk med hensyn til niveauet for den strukturelle beskæftigelse. I begge tilfælde kan dette svække de offentlige finanser yderligere.

Prognosen frem mod 2010 ligger på linje med Økonomisk Redegørelse maj 2009 (det alternative forløb) justeret for øgede kommunale anlægsinvesteringer i 2010 (jf. Kommuneaftalen). Efter 2010 bygger den nye prognose på fremskrivningen i Konvergensprogram 2008, hvor effekterne af de ikke-udmøntede arbejdsmarkedsreformer er fratrukket.

Den strukturelle saldo er i forhold til fremskrivningen i Konvergensprogram 2008 justeret for effekten af de finanspolitiske initiativer, der er gennemført siden starten af 2009, herunder forårspakken mv. Dermed indregnes der udover de finanspolitiske lempelser i 2009 og 2010 en delvis automatisk konsolidering af finanspolitikken efter 2010, som følger af at forårspakkens skattelettelser er midlertidigt underfinansieret i starten, samt at fremrykningen af offentlige investeringer til 2009 og 2010 betyder et lavere investeringsniveau i årene frem mod 2015 (konkret antages de offentlige investeringer at blive reduceret med 0,4 pct. af BNP i 2013). Det skal bemærkes, at det erfaringsmæssigt er svært for politikerne at stramme op på de offentlige udgifter.

Hertil kommer effekterne fra forårspakken på arbejdstiden som også trækker i retning af en forbedring af den offentlige saldo. I modsat retning trækker, at den økonomiske nedtur indebærer et negativt konjunkturbidrag til den faktiske saldo. Det antages i den sammenhæng, at økonomien er normaliseret, dvs. at ledigheden er tilbage på det strukturelle niveau, i 2013.

Samlet svækkes den strukturelle saldo fra 2,5 pct. af BNP i 2008 til -1,2 pct. af BNP i 2015, jf. tabel 2. Den faktiske saldo svækkes til -5,0 pct. af BNP i 2010 for derefter gradvist at stige op mod det strukturelle niveau i takt med konjunkturvendingen.

Tabel 2. Udsigterne for de offentlige finanser frem mod 2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015
	----- i pct. af BNP -----						
Konvergensprogram 2008							
Strukturel saldo ekskl. reformer	2,3	1,1	0,8	0,3	-0,4	-0,5	-1,0
Faktisk saldo ekskl. reformer	3,0	0,0	-1,4	0,0	-0,4	-0,5	-1,0
Opdateret fremskrivning							
Strukturel saldo	2,5	0,9	-0,5	-0,3	-1,0	-0,5	-1,2
Faktisk saldo	3,6	-2,0	-5,0	-3,4	-2,5	-0,5	-1,2

Anm.: Udviklingen i de offentlige finanser i konvergensprogram 2008 er opgjort ekskl. effekten af reformer.
 Kilde: Økonomisk Redegørelse Maj 2009, Konvergensprogram 2008 samt egne beregninger.